

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/95/2016
Identifikačné číslo spisu:	1207203362
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1207203362.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. T., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom v Bratislave, Kutlíkova 17, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 23 C 200/2007, o dovolaniach žalobcu a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 833/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 833/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. decembra 2008 č. k. 23 C 200/2007-315 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi 5 168 591 Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanú ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 210 768 Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. septembra 2010 sp. zn. 8 Co 77/2009 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v napadnutej vyhovujúcej časti priznanej nemajetkovej ujmy v sume 5 000 000 Sk a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nezdôvodnil výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a preto je rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti nepreskúmateľné.

3. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 30. marca 2011 č. k. 23 C 200/2007-362 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 165 969,59 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanú ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 10 231,09 € na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Nakoľko sa odvolací súd v odvolacom konaní stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že základ nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, po vrátení veci sa súd v intenciách odvolacieho súdu zamerlal len na dôvody výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Ďalej uviedol, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je v prípade žalobcu dostatočným zadost'účinením, nakoľko bola v značnej miere znížená dôstojnosť jeho osoby, jeho vážnosť v spoločnosti, keď je nesporné, že bol osobou verejne známou. Poukázal na to, že

žalobca sa stal obeťou protizákonného a protiústavného konania orgánov činných v trestnom konaní, čo vyplýva z obsahu rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II z 21. apríla 2005 sp. zn. 5 T 53/2004, na základe ktorého bol spod obžaloby oslobodený, ako aj z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 3. novembra 2005 sp. zn. 2 To 123/2005, v ktorom aj odvolací súd konštatoval, že akciou polície v danom prípade došlo k porušeniu základných povinností v činnosti policajných orgánov v tom, že trestná činnosť bola vyprovokovaná, organizovaná a riadená orgánmi polície za aktívnej účasti polície k začatiu, pokračovaniu a dozneniu trestnej činnosti. Dospel k záveru, že vzatím do väzby a následne vedeným trestným konaním v období vyše dvoch rokov utrpela občianska česť žalobcu vzhľadom na to, že vyše 16 rokov pracoval v justícii, bola znížená jeho ľudská dôstojnosť a bolo poškodené jeho dobré meno nielen ako advokáta, ale aj ako občana. S poukazom na skutočnosť, že médiá žalobcu identifikovali ako B. H., advokáta z R., bývalého vojenského prokurátora, mohol sa každý dozvedieť, že žalobca bol vzatý do väzby a je stíhaný pre korupčný trestný čin. To, že žalobca bol vystavený nezákonnému vyšetrovaniu a používaniu nezákonných praktík policajnými orgánmi, sa prejavilo na jeho osobnosti, utrpela jeho občianska česť a ľudská dôstojnosť, čo malo dopad na zdravotný stav žalobcu, pretože žil pod neustálym stresom, v napätí a strachu, čo sa tiež úzko dotýkalo aj jeho rodiny. Uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy v sume 165 969,59 € považoval preto súd prvej inštancie za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov uvedeného zásahu, a v tejto časti preto návrhu v celom rozsahu vyhovel. O trovách rozhodol v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

4. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 16. apríla 2013 sp. zn. 8 Co 164/2011 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 16 600 €, do troch dní a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že trestné stíhanie spojené s väzbou v danom prípade bolo neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, pretože tieto skutočnosti vytvorili negatívny obraz o žalobcovi, ktorý vyvolal u neho ujmu na osobnostných právach, a to znížením jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, ktorú ujmu by ako závažnú pociťoval každý na jeho mieste. Aj vzhľadom na dĺžku trvania tohto zásahu, počas ktorej došlo aj k medializácii tohto prípadu, bola dôstojnosť a vážnosť žalobcu znížená v značnej miere. Uviedol, že pre určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné vychádzať v zmysle citovaných ustanovení zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu došlo. Konštatoval, že pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie správne poukázal na to, že žalobca pôsobil ako advokát so sídlom v Bratislave, pred tým bol prokurátorom vojenskej obvodovej prokuratúry a bol teda osobou známou v odborných kruhoch. Neoprávneným zásahom podľa názoru odvolacieho súdu bolo znížené v tomto ohľade jeho spoločenské hodnotenie, znevážené jeho odborné uznanie, spochybnená jeho dôveryhodnosť a vážnosť. Bolo tiež ohrozené jeho ďalšie uplatnenie v odbornej oblasti, keď vykonaným znaleckým dokazovaním bolo preukázané zníženie počtu klientov žalobcu. Zo stanoviska Vojenského obvodového súdu Bratislava z 8. apríla 2008 vyplýva, že ak je voči obhajcovi vedené trestné stíhanie a táto skutočnosť je súdu známa, nie je obvyklé, aby súd ustanovoval takéhoto obhajcu "ex offio" pre možnosť prípadného zmarenia procesných úkonov. Z uvedeného vyplýva, že predmetný zásah ovplyvnil aj výkon činnosti žalobcu ako advokáta "ex offio". Zhodnotením týchto skutočností z hľadiska vážnosti vzniknutej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že sú tu také rozhodujúce skutočnosti zásadného významu, ktoré spolu s vyššie uvedenými okolnosťami, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu došlo a na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku, odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovi, avšak na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd považoval za primeranú náhradu, ktorá účinným spôsobom zabezpečí žalobcovi primerané zadostučinenie vo forme peňažnej satisfakcie sumu 16 600 €. Odvolací súd považoval za potrebné pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť aj na iné odškodňovania, na ktoré poukázala žalovaná vo svojom odvolaní, napr. na základe zákona č. 215/2006 Z.z., avšak dospel k záveru, že na výšku odškodňovania obetí trestných činov možno prihliadnuť len čiastočne, a v prípade náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom, ku ktorému došlo v rámci činnosti orgánov činných v trestnom konaní je dôvodné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo vyššej sume ako v iných prípadoch paušálneho odškodňovania napr. obetí trestných činov. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 600 € a vo zvyšku návrh zamietol. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142

ods. 2 O.s.p.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) na dovolanie žalobcu a žalovanej uznesením z 28. augusta 2014 sp. zn. 2 Cdo 286/2013 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. apríla 2013 sp. zn. 8 Co 164/2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v časti výšky priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nedostatočne odôvodnené, nakoľko odvolací súd neodôvodnil, z akého dôvodu považoval za primeranú náhradu vo forme finančnej satisfakcie práve sumu 16 600 € a z akého dôvodu pri určení výšky primeranej náhrady za nemajetkovú ujmu prihliadol na odškodnenie obetí poškodených násilnými trestnými činmi v zmysle zákona č. 215/2006 Z.z.

6. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 20. októbra 2015 sp. zn. 8 Co 833/2014 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 16 600 €, do troch dní a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd po opätovnom prejednaní veci zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že neoprávneným zásahom do osobnostných práv žalobcu trestným stíhaním žalobcu a s ním spojenou väzbou, došlo k zníženiu jeho dôstojnosti, občianskej cti, vážnosti v spoločnosti, dôveryhodnosti a odborného uznania v značnej miere, ktorá odôvodňuje priznanie žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa však vzhľadom na rozsah, ako aj intenzitu a trvanie uvedenej ujmy na osobnostných právach žalobcu, ako aj vzhľadom na intenzitu a trvanie ujmy a s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo, nepovažoval za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov tohto zásahu žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy v sume 165 969,59 €. Túto sumu považoval odvolací súd za neprimerane prevyšujúcu závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, v dôsledku čoho tak nezodpovedá ani účelu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorým je finančná satisfakcia. Vzhľadom na intenzitu nemajetkovej ujmy žalobcovi zásahom do osobnostných práv žalobcu ako aj vzhľadom na intenzitu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do jeho práva na občiansku česť, ľudskú dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti a odborných kruhoch, ku ktorému došlo trestným stíhaním žalobcu a vzhľadom na trvanie väzby a trvanie trestného konania, dospel odvolací súd k záveru, že primeranú finančnú satisfakciu na vyváženie a zmiernenie negatívnych následkov neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv, predstavuje suma 16 600 €. Odvolací súd považoval za nesporné zistenie, že žalobca bol v dôsledku väzby a trestného stíhania vystavený fyzickej nepohode, psychickej záťaži, pocitom napätia a strachu, avšak v konaní žalobca nepreukázal konkrétne zdravotné problémy závažného charakteru, ktoré by mu vznikli výlučne v príčinnej súvislosti s jeho väzbou alebo trestným stíhaním, a ktoré by odôvodňovali z hľadiska závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy priznanie vyššej sumy finančnej satisfakcie. Rovnako za okolnosť odôvodňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nepovažoval skutočnosť, že situácia v súvislosti s väzbou a trestným stíhaním žalobcu sa úzko dotýkala aj jeho rodiny, pretože dospel k záveru, že ujma vzniknutá na osobnostných právach žalobcu síce zasiahla aj do jeho rodinného života, avšak súd prihliadol aj na skutočnosť, že jeho dcéra v tom čase študovala v zahraničí, nežila teda so žalobcom v jednej domácnosti, nebola s ním v dennodennom kontakte, preto na ňu tieto udalosti nemohli mať priamy vplyv a závažný dopad na jej každodenný život. Poznamenal, že len zo skutočnosti, že túto situáciu ťažko znášala aj žalobcova družka a jeho rodičia v dôchodkovom veku, nevyplyva taká intenzita alebo rozsah, ktoré by odôvodňovali priznanie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi za ujmu v oblasti jeho rodinného života, keďže ani z výpovedí družky a rodičov žalobcu nebolo možné vyvodiť záver, že by mu v danej situácii prestali dôverovať. Odvolací súd ďalej považoval za potrebné prihliadnuť pri posudzovaní závažnosti ujmy vzniknutej žalobcovi v profesionálnej oblasti a najmä na tú skutočnosť, že neoprávnený zásah do jeho práv mal za následok zníženie počtu jeho klientov, nespôsobil mu však úplnú stratu klientov žalobcu, a teda úplnú stratu svojho povolania. Súd prvej inštancie nesprávne zohľadnil vo výške nemajetkovej ujmy aj ekonomický dopad spôsobený stratou klientov, nakoľko zníženie počtu klientov bolo zohľadnené v priznaní majetkovej ujmy v podobe ušlého zisku. Navyše súd prvej inštancie neprihliadol ku skutočnosti, že žalobca je osobou známou v profesionálnej oblasti a odborných kruhoch a nie osobou všeobecne známou širokej verejnosti. Odvolací súd tiež zohľadnil, že doba väzby (43 dní) a doba trestného stíhania (vyše dva roky) netrvali neprimerane dlho. Na záver odvolací súd skonštatoval, s prihliadnutím na zistené skutočnosti, že výška nemajetkovej ujmy priznanej žalobcovi súdom prvej inštancie je neprimeraná závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy aj vzhľadom na to, že v zmysle zákona č. 215/2006 Z.z. je obetiam trestných činov v prípade spôsobenia

smrti priznané odškodnenie vo výške približne 14 000 €. Poznamenal, že aj právna úprava účinná od 1. januára 2013 v § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. neumožňuje priznať výšku náhrady nemajetkovej ujmy vyššiu ako je výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 600 € a vo zvyšku návrh zamietol. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 2 O.s.p.

7. Rozsudok odvolacieho súdu napadol v celom rozsahu dovolaním žalobca, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p. ako aj § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nesprávne, nakoľko odvolací súd opomenul zohľadniť množstvo skutočností, ktoré odôvodňujú priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume vyššej. Navyše s a odvolací súd s o skutočnosťami odôvodňujúcimi priznanie náhrady nemajetkovej ujmy síce vysporiadal, avšak nesprávne a vo svojom odôvodnení si tak viackrát protirečí. Mal za to, že odvolací súd nesprávne určil výšku spravodlivej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko opomenul určité skutočnosti (širokú medializáciu prípadu; stratu dôvery nielen v radoch klientov, ale aj v odborných kruhoch). Ďalej žalobca namietal, že odvolací súd úplne opomenul okolnosti celého prípadu a to od samotného počiatku, ako prebiehali. Taktiež mal za to, že nesprávne vyhodnotil skutočnosti týkajúce sa ujmy v súvislosti s jeho dcérou ako aj postoj zvyšnej rodiny k osobe žalobcu. Poznamenal, že odvolací súd sa rovnako nesprávne vysporiadal s dĺžkou väzby a trestného stíhania. Žiadal, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí a zaviazá žalovanú na náhradu trov konania.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti prisúdenej istiny vo výške 16 600 € ako aj v časti posúdenia a rozhodovania odvolacieho súdu o trovách konania, podala dovolanie aj žalovaná. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, k u ktorému došlo priznaním nemajetkovej ujmy žalobcovi v uvedenom rozsahu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Namietala, že tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie. Poukázala na to, že odvolací súd tým, že pripustil aplikáciu § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 58/1969 Zb., nesprávne právne posúdil vec. Odvolací súd tak priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka aj napriek skutočnosti, že toto konanie sa netýkalo ochrany osobnosti, ale nároku na náhradu škody podľa osobitného predpisu. Konštatovala, že odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, argumentačne neodôvodnil zmenu právnej kvalifikácie a svoj odklon od konštantnej judikatúry. Poznamenala, že jednoznačné ustálenie právneho predpisu je významným z hľadiska posúdenia žalovaného subjektu (otázka pasívnej vecnej legitimácie), ako aj opodstatnenosti a primeranosti výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 177/2005 z 30. mája 2007, v zmysle ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. V nadväznosti na toto rozhodnutie uviedla, že je v súlade s princípom právnej istoty, ak všeobecné súdy rozhodujú v skutkovo a právnych veciach identicky. Nejednoznačnosť záverov odvolacieho súdu pri aplikácii právneho predpisu, odklon o d konštantnej judikatúry a absencia riadneho odôvodnenia zaujatých právnych názorov a záverov je dôvodom nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy namietala, že záver odvolacieho súdu o výške priznanej nemajetkovej ujmy je protirečivý, keď na jednej strane odvolací súd poukazuje na max. možnú výšku odškodnenia obetiam násilných trestných činov (14 000 €) s poukazom na nemožnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy v sume vyššej a následne za primeranú považuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 600 €, ktorá presahuje sumu, súdom ustálenú ako maximálnu možnú. Použitie voľnej úvahy pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy nemôže byť ľubovôľou súdu, ale treba ho použiť v kontexte s inými hmotnoprávnymi ustanoveniami, ktoré upravujú odškodnenie a spôsob jej výpočtu. Poukázala na to, že EŠLP, teda najvyššia inštancia, priznáva oveľa nižšie sumy, za neporovnateľne závažnejší zásah orgánu štátu do osobnej slobody jednotlivca. V tomto prípade sa tak náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi za 43 dní väzby, aj s prihliadnutím na primeranú dĺžku trestného stíhania vyše dvoch rokov, javí ako zjavne neprimeraná a premrštená. Namietala, že odvolací súd mal pri určení rozsahu odškodnenia prihliadať len na okolnosti

případu v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, nie aj v súvislosti s celým trestným stíhaním. Odvolací súd tak nesprávne posúdil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a dôsledne sa neriadil čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania uviedla, že v rozsudku odvolacieho súdu absentuje rozhodnutie súdu o náhrade trov konania (aj s prihliadnutím na potrebu jasného a zrozumiteľného vyporiadania sa s trovami konania priznanými žalobcovi súdom prvej inštancie vo výške 10 231,09 €). Výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania je nielen v rozpore s § 142 ods. 2 O.s.p., ale zároveň si odporuje aj s odôvodnením, v dôsledku čoho rozsudok stráca svoju presvedčivosť a konzistentnosť. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p.

9. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že dovolanie žalovanej v časti prisúdenej istiny vo výške 16 600 € nie je prípustné, keďže subjektívna prípustnosť podania dovolania neprináleží práve žalovanej z dôvodu, že žalovaná nebola dotknutá na svojich právach. Navrhol tak, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalovanej ako podané osobou, ktorá na jeho podanie nie je oprávnená.

10. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadřila.

11. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolený súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, zastúpené v súlade so zákonom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolania boli podané dôvodne.

13. Vzhľadom k tomu, že dovolania boli podané 20. januára 2016 a 26. januára 2016, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť dovolaní posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 a § 238 O.s.p.

14. Obligatórne v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. sa najvyšší súd zaoberal procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to bez ohľadu na to, či boli v dovolaní namietané alebo nie. Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p., ani tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

15. Dovolatelia v dovolaní namietali, že v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia im bola odvolacím súdom odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Obaja dovolatelia odvolaciemu súdu okrem iného vytýkali nedostatočné odôvodnenie výšky priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16. Pokiaľ ide o namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

17. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížili k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

18. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 muselo mať aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 211 ods. 2 O.s.p.) náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. V odôvodnení rozhodnutia sa dovolací súd musel vypořiadat so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup

musel byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené skutočnosti, ale tiež s poukazom na všetky relevantné úvahy, ktoré ho viedli k právnym záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Zákon vyžadoval, aby odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu bolo vnútorne konzistentné, presvedčivé, neprotirečiacie si a aby jeho obsah umožňoval uskutočniť dovolací prieskum. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu nemalo náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., bolo považované za nepreskúmateľné.

19. Najvyšší súd dospel v danom prípade k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd po všeobecnom výklade podmienok vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, vec ale nesprávne právne posúdil. Na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že výška nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca žiadal priznať, nie je odrazom závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Odvolací súd uviedol, že sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že trestným stíhaním žalobcu a s ním spojenou väzbou, došlo k vážnemu zásahu do jeho práv, ktorým mu vznikla závažná ujma, a to znížením jeho ľudskej dôstojnosti, občianskej cti a vážnosti v spoločnosti tým, že bol vystavený používaniu nezákonných praktík policajnými orgánmi, prežíval pocity stresu, napätia a strachu a zároveň bol v spoločnosti vyvolaný negatívny obraz o jeho osobe ako občana a keďže ako advokát bol známy v profesionálnom prostredí, bola znížená aj jeho vážnosť a dôveryhodnosť v odborných kruhoch a došlo k výraznému zníženiu počtu jeho klientov. Vzhľadom na rozsah, intenzitu ako aj trvanie ujmy spôsobenej žalobcovi zásahom do jeho práva na osobnú slobodu sa však odvolací súd nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov tohto zásahu možno považovať žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy v sume 165 969,59 €, keď túto sumu považoval odvolací súd za neprimerane prevyšujúcu závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd sa na jednej strane stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v prípade žalobcu išlo o trestné stíhanie pre závažný trestný čin nezlučiteľný s výkonom jeho povolania a rovnako považoval za správne závery súdu prvej inštancie týkajúce sa zistených následkov v rodinnom a profesionálnom živote žalobcu. Na druhej strane odvolací súd poznamenal, že je nesporné, že v dôsledku väzby a trestného stíhania bol žalobca vystavený fyzickej nepohode, psychickej záťaži, pocitom napätia a strachu, avšak v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal konkrétne zdravotné problémy závažného charakteru, ktoré by odôvodňovali z hľadiska závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy priznanie vyššej sumy. Odvolací súd rovnako nepovažoval za okolnosť odôvodňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy ani skutočnosť, že situácia v súvislosti s väzbou a trestným stíhaním žalobcu sa úzko dotýkala jeho rodiny, pretože dospel k záveru, že ujma vzniknutá na jeho osobnostných právach, síce zasiahla aj do jeho rodinného života, avšak prihliadol na skutočnosť, že žalobcova dcéra v tom čase študovala v cudzine, a preto na ňu udalosti týkajúce sa žalobcu nemali priamy dopad. Odvolací súd taktiež v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že zo samotnej skutočnosti, že túto situáciu ťažko znášala aj jeho družka a rodičia v dôchodkovom veku, nevyplyva taká intenzita alebo rozsah, ktoré by odôvodňovali priznanie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu formulácie obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozsudku nasvedčujú tomu, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v preskúmanom prípade protirečivé. Argumenty uvedené v rozhodnutí si navzájom odporujú, čím rozhodnutie odvolacieho súdu stráca svoju presvedčivosť a spravodlivosť.

20. Rovnako za riadne odôvodnené nemožno považovať záver odvolacieho súdu, ktorý ho (v konaní o odškodnenie podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru, teda v konaní o náhrade škody) viedol k možnosti aplikácie § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, upravujúcich prostriedky, ktorými sa fyzická osoba môže domáhať ochrany svojej osobnosti.

21. Hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na celkom konkrétnych a preskúmateľných hľadáiskách a dôkazoch, ktoré by objasnili, ako a akým spôsobom difamujúce údaje zasiahli dôstojnosť alebo vážnosť žalobcu v spoločnosti a s akými nepriaznivými dôsledkami.

22. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku stanovené § 157 ods. 2 O.s.p., z ktorého dôvodu treba rozsudok odvolacieho súdu považovať za nepreskúmateľný. So zreteľom na to dospel dovolací súd k záveru, že v danej veci

ide o taký výnimočný prípad, kedy nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje presvedčivé vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

23. Odňatím možnosti konať pred súdom sa považovala aj skutočnosť, že odvolací súd bez ďalšieho pojednávania, na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci úplne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie.

24. Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať na to, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania (procesné strany) spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznával Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Dovolací súd poukazuje na to, že svoje procesné práva môže strana sporu uplatňovať nielen v konaní pred súdom prvej inštancie, ale aj pred súdom odvolacím.

26. Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. (účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu) je odvolací súd skutkovými závermi súdu prvej inštancie viazaný. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú preto značne obmedzené. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom ustáleným súdom prvej inštancie a podmienenie zmeny jeho skutkových záverov opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z o zásady priamosti a ústnosti občianskeho súdneho konania. Zásada priamosti a ústnosti má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Je tomu tak predovšetkým preto, že pri hodnotení dôkazov spolupôsobia popri vecnom obsahu výpovedí aj ďalšie skutočnosti, ktoré - hoci nie sú bez vplyvu na posúdenie vierohodnosti výpovedí - nemôžu byť vždy vyjadrené (zachytené) v zápisnici o pojednávaní. V odvolacom konaní je ale dôležitá aj iná stránka priamosti. Táto zásada totiž je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je teda zásada priamosti oproti súdu prvej inštancie ešte sprísnená. Pod opakovaním dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie netreba rozumieť opakovanie všetkých dôkazov, ale iba takých dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, o výsledkoch správnosti ktorých má odvolací súd pochybnosti. Pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu. Pokiaľ sa teda odvolací súd chce odchýliť od skutkového zistenia súdu prvej inštancie, ku ktorému dospel na základe pred ním bezprostredne vykonaného dokazovania, musí v súlade so zákonom zopakovať sám taký dôkaz spôsobom, ktorý určovali ustanovenia § 126 a § 131 ods. 1 O.s.p., a zadovážiť si tak rovnocenný (plnohodnotný, s rovnakou výpovednou hodnotou) podklad pre jeho prípadné odlišné hodnotenie. Je zásadne nepripustné, aby odvolací súd prehodnotil výsledky dokazovania a z nich vyplývajúce skutkové zistenia bez toho, aby tieto dôkazy opakovol.

27. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že tento súd, vychádzajúc z výsledkov pred ním vykonaného dokazovania (výsluchmi účastníkov a svedkov a vykonaním listinných dôkazov) dospel k záveru, že z a účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov protizákonného a protiústavného konania orgánov činných v trestnom konaní na osobu žalobcu je nemajetková ujma vo výške 165 969,59 €. Odvolací súd, ako to vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, dospel k odlišným (opačným) skutkovým zisteniam než súd prvej inštancie. Konštatoval, že trestným stíhaním žalobcu a s ním spojenou väzbou, došlo k vážnemu zásahu do jeho práv, ktorým mu vznikla závažná ujma, avšak vzhľadom na rozsah, intenzitu ako aj trvanie ujmy spôsobenej žalobcovi zásahom do jeho práva na osobnú slobodu, nepovažoval za účinný prostriedok na zmiernenie a vyváženie následkov tohto zásahu žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy v sume 165 969,59 €. Odvolací súd konštatoval, že žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal konkrétne zdravotné problémy závažného charakteru, ktoré by odôvodňovali z hľadiska závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy priznanie vyššej sumy

náhrady nemajetkovej ujmy. Rovnako nepovažoval za okolnosť odôvodňujúcu priznanie náhrady nemajetkovej ujmy ani skutočnosť, že situácia v súvislosti s väzbou a trestným stíhaním žalobcu sa úzko dotýkala jeho rodiny. V profesionálnej oblasti žalobcu konštatoval, že neoprávnený zásah mal za následok zníženie počtu jeho klientov, nespôsobil ale úplnú stratu klientov a ani stratu žalobcovho zamestnania. Navyše mal za to, že zníženie počtu klientov bolo zohľadnené v priznaní majetkovej ujmy v podobe ušlého zisku.

28. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd prehodnotil dôkazy vykonané súdom prvej inštancie bez toho, aby v súlade s § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom by tieto dôkazy (výpovede účastníkov a svedkov) zákonným spôsobom vykonal (§ 126, § 129 ods. 1, § 131 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.). Podľa dovolacieho súdu tento postup odvolacieho súdu pri prejednaní odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie nezodpovedal požiadavkám riadneho procesu (fair process). Len na základe prehodnotenia dôkazov, ktoré vykonal súd prvej inštancie nemohol získať rovnocenný podklad pre iné hodnotenie skutkového stavu, než ku ktorému dospel súd prvej inštancie.

29. V danom prípade podľa názoru dovolacieho súdu možno dospieť k záveru, že odvolací súd postupoval v rozpore so znením § 213 ods. 3 O.s.p., a teda že sa natoľko odchyľil od jeho znenia, že sa zásadne poprel jeho účel a význam. Postup, na základe ktorého odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie na základe vykonania vlastného dokazovania, možno považovať za arbitrárny. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze I. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014 konštatoval, že okrem nedostatočne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) hodnotí aj také ich rozhodnutia, ktoré síce môžu vykazovať rozsiahle odôvodnenie, avšak ktorými boli normy podústavného práva interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08).

30. Dovolací súd vzhľadom na svoju zákonnú povinnosť osobitne taktiež skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom tým, že odvolací súd nečakane založil svoje rozhodnutie na inom právnom ustanovení. Dospel pritom k záveru, že konanie je postihnuté aj touto vadou.

31. Podľa § 213 ods. 2 O.s.p. (účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu), ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

32. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že v prejednávaní veci odvolací súd posúdil vec podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ku ktorému sa účastníci dovtedy nevyjadrovali. Toto zákonné ustanovenie, ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie za určujúce, ale súd prvej inštancie neaplikoval.

33. Keďže aplikácia ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka bola pre výsledok sporu rozhodujúca, mal odvolací súd postupovať v súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. a umožniť účastníkovi vyjadriť sa k novej aplikácii tohto ustanovenia. Z o spisu ale vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval, v dôsledku čoho účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť tohto „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd zaťažil konanie vadou zmatečnosti spočívajúcou v odňatí možnosti žalobcu konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

34. Dovolací súd pre ďalšie konanie, na ktoré sa vec vracia, pripomína súdu nižšej inštancie závery, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky pri riešení otázok odškodnenia väzby v rozsudku z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005 (uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod poradovým číslom 13/2009). V uvedenom rozsudku súd vyslovil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. V odôvodnení tohto rozsudku bolo primerane vysvetlené, okrem iného, že úprava odškodňovania za väzbu v zmysle § 5 zákona č. 58/1969 Zb. sa vo viacerých ohľadoch líši od toho, čo vyžaduje čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby. Na rozdiel od toho v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie ako škoda materiálna, tak

nemateriálna (napr. rozhodnutia Wassink v. Holandsko, Tsirilis a Kouloumpas v. Grécko). I keď čl. 5 ods. 5 Dohovoru zaručuje odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody v prípadoch obdobných prípadom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, možno použiť tento článok a j v prípadoch, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa zákona č. 58/1969 Zb. (teda aj vtedy, keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby). Vzhľadom na vnútroštátnu úpravu, ktorá sankcionuje štát zodpovednosťou za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, treba a j tieto prípady považovať z a prípady vadného pozbavenia osobnej slobody. K týmto záverom dovolací súd dodáva, že je potrebné, aby si súd nižšej inštancie ujasnil, že čl. 5 ods. 5 Dohovoru umožňuje odškodnenie obetí zatknutia alebo zadržania v rozpore so svojimi skoršími ustanovenia (len) za nezákonné zatknutie alebo zadržanie (väzbu), a nie za ich celé trestné stíhanie; zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby je podľa predpokladov odškodnenia ustanovených podľa § 5 zákona č. 58/1969 Zb. (len) podmienkou vzniku nároku na odškodnenie. Vzhľadom na uvedené, pri určení rozsahu odškodnenia je možné prihliadnuť len na okolnosti prípadu v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, nie aj v súvislosti s celým trestným stíhaním (zastavenie ktorého alebo oslobodenie spod obžaloby je len podmienkou vzniku práva na odškodnenie). Ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru pokiaľ ide o spôsob a rozsah odškodnenia neustanovuje žiadne hľadiská; jeho ustanovenie teda obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje aplikáciu tohto pojmu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu a hodnotiace naplnenie (výklad) tohto pojmu vo svetle týchto skutkových okolností. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Aplikáciu a výklad tohto neurčitého právneho pojmu vo svetle skutkových okolností je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, v prejednávanej veci obdobných veciach [(viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 147/2006 zo 6. decembra 2006 a na neho nadväzujúci rozsudok EŠLP v prípade Winkler proti Slovenskej republike) pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012].

35. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v danom prípade dovolatelia dovolaním opodstatnene napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorý bol vydaný v konaní postihnutom vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Najvyšší súd preto napadnuté rozhodnutie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

36. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) dovolací súd v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, neskúmal opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok vznesených dovolateľmi vo vzťahu k právnemu posúdeniu zrušovaného rozhodnutia (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

37. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

38. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.